

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Előfizetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Nyitramegye a vasárnapi italmérés ellen.

Nyitra vármegye törvényhatósági bizottságának október 29-én tartott rendes őszi közgyűlésén érdekes és tanulságos szociális vita folyt le, mely felett kár volna érdemleges méltatás nélkül átsurranni.

A napirend során ugyanis Bereg vármegye átirata tárgyalatott, az italkimérő helyiségeknek vásár- és ünnepnapokon való zárva tartása iránt. Az átiró vármegye arra szólította fel az ország törvényhatóságait, hogy a saját hatáskörükben szabályrendeletekkel intézkedjenek, miszerint vásár- és ünnepnapokon a korcsmákban az italkimérés szüneteljen.

A paragrafusokba kapaszkodó hivatalos bürokratizmus az átiratban jelzett intézkedést nem találta végrehajthatónak. Kisütötte, hogy egy ilyen intézkedés törvénybe ütközik és anyagi szempontból is káros lenne a kincstárra nézve, mert a szeszfogyasztásból adó fejében 75 millió korona folyik be évenként, ehez a nagy adóösszeghez pedig tetemes mérvben a vasárnapi fogyasztás szolgáltatja a hatványozókat.

Az állandó választmány alóadójának mindenesetre igaza volt abban, hogy a

míg a törvény és a törvényes rendeletek a korcsmáknak vasárnapokon való nyitva tartását megengedik, addig a törvényhatóságok hiába hoznának olyan szabályrendeleteket, melyek az italmérést vásár- és ünnepnapokon egyszerűen megtiltják, de nem is ezt akarta Bereg vármegye, hanem az italmérésnek olyan mérvű megszorítása lebegett szeme előtt, mely vasárnapon a korcsmai visszaéléseket meggátolná. Ilyen szabályrendeleteket pedig minden törvényhatóság kibocsáthat.

Beregmege átirata egyébként a vita folyamán megfelelő kiigazítást nyert. Megyei szabályrendeletekkel valóban nehéz lenne a korcsmai visszaéléseket, a vasárnapi tivornyákat megszüntetni, mert hiszen többé-kevésbé jó szabályrendeleteink eddig is voltak, melyek azonban hatástalanoknak bizonyultak a jelzett cél elérésére. Törvény kell ide, kivételt nem tűrő szigorú törvény, mely angol mintára huszonnégy órás szünetnek vetne alá minden, tisztán csak szeszfogyasztásra berendezett korcsmai helyiséget.

Ilyen értelemben akart az ellenzék a tárgyhöz hozzá szólni, erre azonban nem volt szükség, mert a kormánypárt ragadta magához a szót és szónokai dr. Kállai Ármin, Langhammer Vince vágvecsei főszolgabíró, Bernáth Győző csor-

noki körjegyző talpraesett beszédekben meggyőző érvekkel törtek lándzsát a beregi átirat mellett, kimutatván, hogy a községekben a közrend mindaddig, nem lesz teljesen biztosítható és megőrizhető, a míg vásár- és ünnepnapokon a korcsmák nyitva lesznek. A törvényhatósági közgyűlés ezen beszédek hatása alatt elhatározta, hogy felir az országgyűléshez és a kormányhoz a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénynek olyan értelmű megszorítása iránt, melylyel a korcsmáknak vásár- és ünnepnapokon való nyitva tartása feltétlenül megtiltatnék.

Eszünk ágában sincs ezt a közgyűlési határozatot valami világra szóló vívmánynak tartani. A dolog természete mutatja, hogy itt csak egy alárendelt jelentőséggel bíró kérdés forog szóban, egy törvényes intézkedés, melynek tagadhatatlanul üdvös kihatása lenne, de a mely magában véve csak egy nagyon kis részét képezi a nép erkölcsi érdekeiről való gondoskodásnak.

De mivel mégis erkölcsi vonatkozásai vannak ennek a kérdésnek, mivel egy igazi közérdekről, a nép javát célzó okos és hasznos intézkedésről van itt szó, jól esett tapasztalnunk azt a rokonszenves érdeklődést és azt a meleg ügyszeretetet, melyet a kérdés tárgyalása iránt a fel-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TARCAJA.

Tündérvárak.

Őszi szél zörget az ablakokon; hideg lehelete fölkapja a megöregedett faleveleket, kergeti, táncoltatja a hűtelen nyár hátrahagyott árvaít, s azok halk, bús zörgéssel a régi szép napokról regélnek. Sárguló, pirosuló levelek, a mulandóság jelképei, gyertek és beszéljete a boldogságról!

... Nézd a világot, annyi milliója, s köztük valódi boldog oly kevés!... A halhatatlan költő legnépszerűbb versének e töredéke sok ifjú lélek ajkáról ábrándos sóhajt csal. A fiatal kedély egyik sajtásága, hogy a bánattal szívesen kacérkodik, a fájdalmat érdekesnek véli, s a földi élet töviseit addig nagyítja önmaga és mások előtt, míg a jövőbe helyezett bizalma megingott, s a létező meg képzelt szomorúságok a kínálkozó örömökből is mérget csöpögtetnek. Szétfoszlik a boldogság álma, — a megkínzott lélek elfárad a folytonos küzdelemben, s sajnos — testben és lélekben beteg emberekkel találkozunk uton-útfélen. Pedig sokszor hatalmunkban volna gyönyörrel telt órákat magunknak teremteni.

Menjünk ki a szabad természetbe, ha valami fáj a keblünkben, látogassunk el a hegyek óriá-

sai vidékére s meg leszünk lepve, mennyire megvigasztalódnak. A nagy világ szépségeinek élvezésére szánt óra kipótolja hosszú hónapok ridegségét. Megerősödve, megédzve térünk vissza majd s boldogan viseljük újra az elkerülhetetlen surlódások békóit.

De hallgassatok el sárguló levelek, engedjétek át a szót eme elszáradt virágcsokornak, melyet erőszakos kéz nyilása idejében letört. Megrövidült a piros kelyhek élete, de míg a megöszült lomb ezrei jeltelen sirban elvesznek, gyöngéd kéz simogatja sokszor a letört virágot: az édes alpesi rózsát!

Esős, barátságatlan reggel volt, vonatunk átszelte a bajor sikot, dél felé igyekeztünk: Füssenbe. Szótlanul ültünk egymással szemben, gondolataink hol az éppen elhagyott kedélyes Münchenben kalandoztak, hol meg a ránk váró élvezetekkel foglalkoztak. Évekkel ezelőtt olvastam Samarow egyik kitűnő regényében Neuschwanstein várának leírását, s azóta hatalmas vonzóerővel magához esábitott e tündérlak. Szinte mesésnek tűnt föl a valóság, midőn igazán oda indultunk. Aggódo tekintetem huzamos ideig az irigy ködöt szemlélte, mely bús szürkeségbe öltöztette a már nem nagyon távoli Alpesekeket.

— Nem szép fogadtatásban részesíttek,

büszke esücsök, — sóhajtottam — pedig egy évig rólatok álmodoztam! Megígéztetek varázstokkal, s midőn szavunkhoz híven büvkörötökbe visszatérünk, mosolytok sincs számunkra!

— Most tessék kinézni! — hangzott föl hirtelenül mellettem; egyik utitársunk megszólalt és kimutatott. Barátnóm meg én egyszerre ugrottunk fel helyeinkből, s némán elmélyedtünk megvalósult álmunk megcsodálásába. A felhők oszlani kezdtek, a köd csak fátyolként húzódtott a remek hegyláncon végig. Tisztán köszöngetett már a Säuling, Kitzberg, Schwarzenberg és a zöld háttérből kiemelkedett nemes büszkeséggel a karcsú, fehér királyi lak: Neuschwanstein. A nap első sugarai megcsókolták a kecses tornyokat, bearanyozták fényükkel az épületet, az erdőt, a hegyeket, — s mi elbűvölten álltunk a vonat ablakánál, míg valami épületfele a remek képet el nem takarta. Határtalan boldogságunk akkor szavakat talált; bohóság volt minden, a mit beszélünk, könnyeztünk és neveltünk egyhúzában, de azokban a percekben élveztük a földi gyönyör legmagasabb fokát, szívünket eltöltötte a legtisztább boldogság.

Sohasem hagytuk el olyan gyorsan a vonatot, mint Füssenben, s bámulva álltunk meg, midőn a nálunk oly kevésbé ismert hely győ-

szólalók tanusítottak. Különösen az említett két közigazgatási tisztviselőnek a felszólalása tett reánk jó benyomást, mert ebben a felszólalásban örvendetes jelét látjuk annak az általunk sürgetett kormányzati szellemnek, mely nem a magánérdekeket, nem a pártérdeket, hanem a nép anyagi és szellemi javát tűzi célpontul a közigazgatási feladatok szemhatárára.

Bár csak ne maradna elszigetelve ez az ideális törekvés, bár csak átéreznék közigazgatási tisztviselőink mindig és mindnyájan azt a nagy fontosságot, melylyel manapság a közigazgatás bír a szociális tevékenység szempontjából. A népet óvó, szeretettel vezető, bajait orvosló közigazgatás nyomán olyan szellem fakadhat, mely a míg egyrészt erős biztosítékot nyújtana a közrend tisztelete iránt, addig másrészt a közjóllétet is hathatósan előmozdítaná.

Tudjuk, hogy a nép józanságával mindig lépést tart a törvénytisztelet és a nép jómódja is annak józan életmódjától kapja legerősebb táplálékát. De tudjuk azt is, hogy a mi népünk mily vigyázatlanul szokott rálepní az anyagi romlás lejtőjére, melyen azonban fel kell tartóztatni okos és előrelátó intézkedésekkel. Az állam nem gyakorolhat ugyan gyámhatósági felügyeletet polgárainak szabad rendelkezési joga felett, de azt már még sem szabad megengednie, hogy a népre nézve állandó veszedelmet képezzenek azok az alkalmak, melyek őt életkeresetének és vagyonának elpocsékolására ösztönzik.

A törvényhozásnak mindent el kell követnie, hogy a nép tékozlásának gátat vessen, s ezzel a pauperizmus terjedésének lehetőleg útját állja. Ez eminens állami érdek, mert szó sem lehet ott erős állami szervezetről, a hol a köznép a nyomor martaléka lett.

S minthogy nálunk köztapasztalat

nyörű fekvését láttuk. Füssen kis város a Lech partján, régi vára, előbb az augsburgi püspök tulajdona, magaslik ki belőle. Az Alpsek északi lejtői festői kerettel látják el a kedves helyet és sok idegen pihenésre szánna magát a tengerzöld Lech partjain, ha a hatalmas szomszédtság türelmetlenségüket föl nem keltene. De így a legtöbb megérkező kocsin vagy gyalog a háromnegyed óra alatt elérhető Hohenschwangauba siet. Nekünk kevés podgyászunk volt, tehát az utóbbi élvezetesebb módot választottuk, pompás úton haladva, a friss erdei levegőt vígan beszívva, közeledtünk a földi paradicsomhoz.

Érdekes vár Hohenschwangau. Meltóságteljesen tekint le márványhegyéről a hasonló nevű községre; évszázados történetéről regélnek a falai. Állítólag római kastély volt egykor, később a Welfek, Hohenstaufok birtokába jutott, s a szerencsétlen végzetű Konradin, Barbarossa Frigyes utolsó sarja innen indult el Olaszországba. Lovagias birtokosai közül kitént a dalmok Hiltibald, a ki a lirajátékhoz úgy értett, mint a kard forgatásához. Mondják, hogy Luther is e várban talált menedéket, midőn Augsburgból szöknie kellett.

Az utóbbi időkben elpusztult a vár, míg a művészetért és a régi idők nagyságáért lelkesülő

szerint a korcsmák, különösen a vasárnap nyitva tartott italmérések nyujtják a népnek azt a veszedelmes alkalmat, mely a népet az ital szertelen élvezetére, anyagi erejét meghaladó költsékezésre csábítja, ennél fogva a népnek minden igaz barátja és mindenki, a ki az állam érdekeit nem csak az adófizetés és a szeszjövedelem szempontjából, hanem magasabb szempontokból tekinti, örömmel üdvözöl minden olyan intézkedést, mely a korcsmai visszaéléseket korlátozza.

Ezt célozza Nyitramegye törvényhatósági bizottságának határozata, melynek éppen azért szívesen adjuk meg az elismerés adóját. (f)

Tanítóink javadalmazása s nyugdíjügye.

Irta Mihálik József egyházm. főtanfelügyelő.

Nyitra és Trenesen vármegye területén 1893-ban volt 384 tanítói állomás, 374 betöltve, 10 üresedésben. Ezek között 18 irgalmas testvér és 8 világi tanítónő. 1903-ban 429; betöltve 420, üresedésben 9, tehát 45 rendszeresített új állomás s tanteremmel több. Ezek között 24 paulai szt. Vince lánya és 69 világi tanítónő. Képesítővel bírt 1893-ban 210, ideiglenesen oklevél nélkül alkalmazva 154. 1903-ban okleveles 340, e nélkül 80. Főnti 384 közül 1893-ban csak Trenesen vármegyében 142-nek nem volt 300 frtnyi törvényes minimuma, ingadozván fizetése a nagyobb filialisokban 80—100—200 ft, kisebbekben 30—120 frt között.

Az 1893. évi XXVI. t.-c. a 300 frtnyi minimumot 400-ra emelte fel, melynek állami segélyvel való kiegészítését püspöki engedély révén, sajnos, igen sok hitközség nem volt kénytelen elfogadni. A mennyire rendelkezésünkre bocsájtott adatokban megbízhatunk, ezen összeírás szerint főnt kiténtetett tanítóink javadalmazásához a hit- és polgári községek 1903-ban hozzájárulnak: 48207 kor. az állam a kiegészítési segélyvel; 188,621 kor. a hitközségek, 39,751 kor. 14 fil. a polgári községek, 12,005 kor. püspöki, 481 kor. magánalapítványok. Mint kántortanítók legmagasabban vannak összeírva: a mocsonoki 1720 kor., bittsei 1540 kor., turzófalvi 1298 kor., vágbesztercei 1252 koronában; legkisebb összegben 696 kor. a dohnányi, 576 koronában a riecsncai.

I. Lajos bajor király eredeti stílusában föl nem építette. Utóda, Miksa, finom ízlésével oly remekül berendeztette, hogy ideális lelkületű fia, a szerencsétlen II. Lajos, legkedvesebb lakóhelyéül választotta. A vár csodaszép fekvése megfelelt az ő szépérzékének, a mit a természet pazar kezeikkel a vidékre hinthet, azt adományozta a páratlan bájos földterületnek.

Az Alpsee partjáról, hol az érkezőt hatyúk üdvözlik, hárs- és bükkfákkal árnyékolt út vezet fel a várhoz. Íves kapun át, melyen a bajor és a schwangauai cimer látható, elérjük a külső udvart, hol egy Glinktől festett Madonna ékesíti a kutat. A kis kertben Schaller hatyúja csöreből szökik fel a víz, mesterséges barlang és az Alhambra mintája után a Schwanthalertől mintázott oroszlánkút bilincseli le a figyelmet.

Széles kölépcsőn jutunk fel a várba, melynek előcsarnokában kedves versek kéri az érkezőt, hogy itt az élet zajától távol, a történelemtől szentelt falak között adja át magát a költészet varázsának, vonuljon be a szépség birodalmába. S csakugyan levetjük az élet porát, lelkünk az eszmények országába száll, ha a freskókkal ékesített termetet látogatjuk. A fali festmények mesélnek a hatyúlovagról, a Welfekről, a Hohenstaufokról, a vár régi történetéről; be-

Első korpótlekban részesült 131 tanító; és pedig fizette ezt tanítójának 12 polgári, 27 hitközség és 92-nek az állam; a többi részint még rá nem szolgált, mert fiatal tanerő, részint pedig oklevél hiányában jogot arra nem tarthat.

Országos nyugdíjintézetbe majdnem mindnyájan fel vannak véve, kivéve az oklevél nélkülieket, a kezdő kevés oklevelesek, és pedig a zsolnai kitanító 1054, rovnei 944, baáni 948 tanító legmagasabb összeggel, legtöbbje 600 koronával.

Az egyházmegyei tanítói nyugdíjalap 1902. decz. 31-én ekkép állott. Tőkealap: 106118 kor. Évi bevétel 4 és 6% kamatokból 5128 kor. 95 fill. Kántortanítók járulékaiból 320 kor. 84 fill. Maradvány 249 kor. 61 fillér. Összes bevétel 5699 kor. 40 fillér. Kiadás nyugdíj s segélyekre: 5494 kor. 12 fill. Maradvány 205 kor. 28 fill.

Az egyházmegyei tanítószék személyi s anyagi vonatkozású ügyeit erre számadatokban föltüntetve, kommentáljuk már most ezeket külön-külön javadalmazása, nyugdíjaztása s egyleti élete szempontjából. Hogy a törvény által megállapított 800 koronányi minimum megfelelő bére lenne a tanító testét s lelkét leőrlő munkájának, ki meri állítani? Ep azért, a mint fizetése emeléséről szóló hírt áradó örömmel fogadta az állami tanítók tábora, ép oly megütközés s lesújtó fájdalommal fogadták a kath. iskolák tanítói, mert a miniszter atyai szíve másik kamrájából 23 ezer kath. tanítót kizárt.

Tudjuk, hogy a tanügyi kormány e mostohái mellett lándzsát tört nemcsak sok állami tanítói egyesület s paedagogus, de a M. T. O. bizottsága is, de nem szóltak-e fel a miniszternek eme égbekiáltó igazságtalansága ellen a kath. tanító egyesületek is sorban és különösen a kath. Tanítók Országos Tanácsa is, mely a püspöki kar és a kath. tanítók hivatalos központi közege?

Minek tulajdonítsuk, vagy minek nevezzük Sz. Zs. teplai kántortanítónak ama vakmerő támadását, melylyel a M. T. O. bizottsága folyó év aug. hó 17. és 18-iki ülésében a püspöki kart ekkép rágalmozta: „A nmltgú püspöki kar a kántortanítók ügyét nem igen vette eddig figyelembe és mert nem igen törődik vele, a kántortanítók nem bízhatnak benne.” Ejjaye, ejjaye! Hát a püspöki kar oka annak, hogy a miniszter a kántortanítók járandóságaiából egészítette ki a tanítók 400 frtnyi minimumát és ráadásul ezt még a nyugdíj kiszabásának alapjául sem vette fel, vagy hogy önöknek vasuti kedvezményt sem akar adni? Önök állítólag folyamodtak a nmltgú

mutatják Nagy Károly szüleit, festik a középkori női életet, a lovagkört, a longobard király Autharis történetét s mindennek fölött az elköltözött nemes uralkodóra emlékeztetnek, ki e falak között az ideálok oly magaslatára emelkedett, melyről túlerőltetett emberi lelke sajnos az örülttség sötét örvényeibe zuhant.

Az íróasztalokon hatyútollak hevernek, a vázak s apró tárgyak mind a hatyú alakját tüntetik fel.

De búcsúzzunk e felejthetetlen helyről, menjünk át oda, hova minden látott szép dacára Hohenschwangau ablakaiból sóvárogva kalandozott a tekintetünk.

Húsz perc alatt elérhetjük kényelmes úton Bajorország gyöngyét: Neuschwansteint. A régi schwangauai kastély helyén, a Pöllathasadék fölött emelkedik zord sziklán a román stílusú lovagvár, mintha tündérkezek építették volna a földön élők gyönyörűségére. II. Lajos utasításai folytán középkori jellegű, nemes, művészi tervezetével királyhoz méltó székhely, melyből nehézkes pompa a mesevilág költészetét ki nem ürte. Fehér hatyúként magaslik megközelíthetetlen sziklaormon. A kicsinyes élet larmája odáig föl nem hatol, s köröskörül az eredeti népiesség őrzői, a vén alpesi csúcsok őrködnek. Az 1870. év nagy ese-

püspöki karhoz, hogy e sérelmüket orvosolja és ez tudomást sem vett az Önök följajdulásáról.

Ha allana is ez a merész állítás, azt gondolja Ön, hogy az ő mindenhatóságában leledző miniszter hajlott volna tanácsadó vagy panaszló szavakra? Bizonyára nem, — de ha tudni akarja mostoha anyagi sorsuk s ebből folyó általános elégtelenségüknek ki az oka, keresse azt ne ám a püspöki karban, de Trefort-ban, ki az önök iránti áradó szeretetében annak idején 300 frtyi fizetésükhöz kötötte tárcáját, keresse azt az ő utódjában, ki akárki legyen az, mindig megváltójuk, vagy legalább felistenes bálványuk, ki előtt tédet fejet hajtanak; keresse azt ama liberális képviselőben, s ezekből kikerült kormányokban, kiknek a marhatenyésztés, nemestítés, állatorvosokra igen, de népnevelőkre soha sincs elégséges pénzük, egyszóval keresse azok soraiban, kikért mint szabad polgárok, jobb meggyőződésük ellenére, elfojtva magukban kath. egyházuk irányában a köteles hála utolsó szikráját is, minden választáskor sikra szállanak.

Tanítóink nyugdíjgye.

Szóljunk már most az egyházmegyei tanítói nyugdíjhoz is, mert a rágalmazó kántortanító ennek a rendezetlenségét is jóságos püspökünk nyakába varrja — ki ezt is 10,000 koronával gyarapította — ezt írva: „Mióta kérjük már majdnem elkéseredettségig az egyházmegyei tanítói nyugdíj rendezését, de hiába, mostoha gyermekei vagyunk mi az egyháznak!” Ugy?

Öméltósága a püspök ur 1899. okt. hó 25-én 2603. sz. a. ezt írja nekem: „Az isteni gondviselés jóvoltából főpásztori gondjaimra bízott egyházmegye tanítói nyugdíjgyének rendezésével már régóta foglalkozom s csak alkalmas időre vártam, hogy a változott viszonyoknak és minden oldalról felmerült kívánalmaknak megfelelően tárgyalások s véglegesen rendeztessek. Most azonban, midőn az egyházmegyei papság nyugdíjgye már szabályoztatott, egészen méltányos, hogy a lelkész-kedő papságnak a népnevelés terén segédkezet nyújtó s a mily magasztos és nemes, de egyuttal ep. oly fárasztó s nehéz hivatásának élő tanítók jól megérdemelt jövőjéről is gondoskodjunk. Felhívom ennélfogva egy új nyugdíjszabályzat kidolgozására stb. stb.

En, hogy munkálatom a tanítóság minden chajának megfelelően, egy felhívást intéztem a tanítói karhoz, kerve, hogy a melléje csatoit rovatos iv 10 kérdésére nézve tüzetesen tájékoztasson. Amde a feltett kérdésekre oly egymással homlokegyenest ellenkező feleleteket kaptam,

hogy bennük semmikép sem igazodhattam el. Ezekre 149 kitanító és tanítótól kaptam választ. Ezek között 11 a régi szabályzat megtartása mellett, 70 ellene, a többi semmikép. Önmegadózta- tás által akarja a régít gyarapítani s föntartani 71, mitsem akar róla tudni 78. Évi 2%-al akar hozzájárulni 61, 1 1/2% 27. Harminc évi szolgálat mellett 27, 40 mellett 12 tanító. A felhívás 9. és 10 kérdésére az 5—10 éven alul bekövetkező munkaktelenség, özvegyek és árvák mily arányú végkielégítés vagy segélyezésben részesüljenek oly végtelenül eltérők voltak, hogy azokban végkép nem igazodhattam el, kivéve, hogy az alapba följajlott hozzájárulások oly csekélyek voltak, hogy az ebből követelt nyugdíjsegély vagy végkielégítés semmikép sem lett volna fedezhető.

Ezen feleletekből nyilvánvaló lett előttem, hogy tanítóink zöme, melyhez a panaszló kántortanító is tartozik, a nyugdíjalapot kihasználni igen, de annál kevésbbé szeretné növesztetni.

(Folyt. köv.)

A franciák veresége.

A francia hadsereget e napokban olyan vereség érte, mely a legnagyobb katasztrófával vetekedik. Elveszített egyszerre három hadosztályt, a nélkül, hogy ez az ellenfélnek egyetlen egy lövésebe, meg csak egy vakfójtásába is került volna. Azt sem tudjuk hamarában, vajjon ez a vereség sebesültekben vagy halottakban számítassék. Annyi tény, hogy ennyi embere nines meg.

A francia csapatok bevonulási napja nov. 20. Erre az időre pedig Erek 34,000 emberrel kevesebb fog bevonulni az ujoncokból, mint a mennyi kellene. Az idén ugyanis „olyan rossz termés volt ujoncokban“, hogy a sorozó bizottságok 34 ezer emberrel kevesebbet soroztak be, mint a mennyire szükség volt. S így az állam kénytelen lesz a fenti számmal leszállítani a bekeletszámat. Pedig hát besoroztak mindenkit, a ki csak el tudta dobni a mankót. A ki ettől megvalni nem tudott, azt természetesen nem vettek be, mert a francia katonának puská is van a kezében, nem pedig mankó.

A jó gazda, ha az idén gyenge termése van, azzal vigasztalódik, hogy a jövő évben lehet jobb. Rossz volt az időjárás, kevés az eső, nagy a szárazság, fagy tette tönkre vetését, mely azonban a jövő évben ép úgy elmaradhat, mint a mily véletlenül beütött az idén: de az „embert termelő“ nemzetgazdász nem várhat olyan hamar jobb esztendő, annak legalább is egy egész

nemzedékre van szüksége, míg kedvezőbb — aratást remélhet.

A harminc esztendő óta ultraliberális politikát folytató állam az idei sorozásnál olyan arculütést kapott, hogy alig bír töle felocsudni. Harmincnyezer ember veszteség, az óriási csapás egyszerre *A németek ennyit nem veszítettek halottakban az egész porosz-francia hádjárat alatt!* A porosz-francia háboruban ugyanis elesett, vagy a sebesülés következtében meghalt 1871 tiszt és a legénységéből 26397 ember, összesen tehát 28 ezer 268 ember.

De ennek a veszteségnek az árán szereztek a németek két virágzó provinciát több mint másfél millió lakossal, azóta vezérserepet visznek Európában s virágzó nemzetgazdaságukat a francia nemzet rovására 5 milliárd frankkal szaporították.

Mit tudnak ellenben felmutatni ellenérték gyanánt a franciák? Azt, hogy egynehány ezer apácát meg szerzetest tettek hontalanná. Bizony sovány vigasztalás ilyen nagy veszteségre. A harminc év óta üzött liberális politika, mely a köz-erkölcsiséget nemcsak megmetyeletezte, hanem az erköletelenségnek egyenesen természetű melegágyává lón: most rémülettel veszi észre áldatlan rombolásának eredményét. — Az eleseneveszedett generáció egyenesen gyümölcse a meglazult erkölcsöknek, melyek eddig már úgy is kirtttak a franciák esekély szaporodásában, tehát a quantitásban: most az idei sorozás eredménye a kvalitásra nézve is megadta nekik a kegyelemdőfést.

Ujdonságok.

Markhot alispán esküvője. Markhot Gyula Nyitravármegye alispánja mult szombaton, nov. 7-én esküdött örök hűséget özv. Szontágh Árpádné szül. Grötschel Emma urnőnek. Az esküvő a budapesti Jézus sz. szíve templomában folyt le a legnagyobb csendben. A polgári kötés pedig a józsefvárosi anyakönyvi hivatalban ment végbe. A nászünnepegy minden fény nélkül tartatott. A vőlegény részéről ennek öcsse dr. Markhot Aladár budapesti ügyvéd, a menyasszony részéről pedig Koós Otto kir. tanácsos szerepeltek tanuk gyanánt. Az esküvőn csupán a rokonság legközelebbi tagjai vettek részt. Az új házaspár, mint értesülünk nászutra indult Bécs és Berlinbe honnan e hó 20-án érkeznek vissza Nyitrára, Zavaratalán boldogság kísérje az új frigyét!

magas oszlop emelkedik. Meglepve tőprenkedtünk, mit jelentsen ez? — A sarkány az emberben rejlt durvaság és vad szenvedély jelkeje, azokat kell leküzdeni, ha megtisztalva a költészet és szépség honába, hova a pálma mutat, akarunk emelkedni.

Hasonló okból találjuk a Sigurd mondát az előcsarnokban. Sigurd, a hős, az egész világot kihívja ereje tulajában és mégis a ravaszág és alatomosság kelepecéjébe bukik, míg a dalnoktermet ekestő Parcival monda megmutatja, miképen győzedelmeskedik az Istenben bizó ifjú minden ellenségén. Csodálatos vallásos fölfogás vezette a fenkölt szellemű uralkodót a mondák magyarázatában, melyeknek eseményeit kutatta, míg végleg kimerült.

Ez a dalnokterem a Parcival mondával véssódik talán legmélyebben a látogatók emlékébe. Szinpadhoz hasonló lugas erdei tájat utánoz, szarvasok, mokusok és harkályok élénkítik a képet. Remek csillárok lógnak le a mennyezetről, teljes kivilágításnál 850 gyertya ég. A szem gyönyörködve szemléli a falak csodás festményeit, de szinte megdermedve állunk meg, ha a türelmes magyarázó az észak felé néző erkélyre vezet. Legmerészebb álmainkban sem ábrándozhatunk oly tökéletesen szép képről, mint a mely

terembe nyit. E hatalmas terem elfoglalja a harmadik és negyedik emelet egész magasságát, s bizanci stílusával őszinte meglepetést kelt. Két porfir oszlopokon nyugvó karzat fut a falakon végig, a mennyezet föltünteteti az eget és a napot, a padló mozaikkal kirakott állatokkal a földet. A terem egyik oldalán megpillantjuk a Megváltó képét, az alakja oly remek színekkel van festve, hogy szinte meleget áraszt. Körülötte csoportosulnak a keresztény nemzetek szent királyai: e lengyel Kazimir, a magyar sz. István és sz. László, német Henrik, spanyol Ferdinand, angol Eduard és francia Lajos. Csupán csak Magyarország trónján ált két szent fejedelem! Az Üdvözítő képe alatt föl van tartva a trón helye, mely elefántcsontból készült volna, — a falakon még az apostolok, a népek híres törvényhozói, sz. Mihály arkangyal és sz. György láthatók. Királyi pompa és nemes művészi ízlés alkotta e termet, mely a különben szigoruan román stiltól az egyetlen eltérést mutatja. Konstantin bizanci császár, az első keresztény fejedelem, ki a kereszt jele alatt a trónját megszilárdította, lebeghetett II. Lajos szeme előtt, midőn a terem díszítéséről intézkedett.

A lépcsőház bejáratánál svajci homokkőből készült nagy sarkány fekszik, mellette palmaalakú

menyei alatt, midőn II. Lajos böles szerénysegével segédkezett a porosz király császári hatalma létrehozatalánál, megteremtette soha sem nyugvó képzelete e csodaalkotást, melyet Riedel, Dollmann és Hoffmann életbe léptetett. Az épület a thüringiai Wartburg mintájára van berendezve, négy szárnyból áll, de maig sincs befejezve. Csupán a királyi szobák félig-meddig készek, a szerencsétlen fejedelem lázas sietséggel dolgoztatt azokon, mintha sejtette volna, hogy napjai meg vannak számlálva. A földszintet és az első emeletet a cselédség és a háztartás helyiségei foglalták volna el, a második emeletet a vendégek lakosztályai. A harmadik emeleten kezdődik a mesevilág. Szébbnél-szebb festmények ékesítik az egyes szobák falait. Van Lohengrinszoba, Tannhäuserszoba — különösen szép a vezeklő Tannhäuser alakja — Piloty, Spiess és Munsch müncheni festők örökitették meg e műveken a neveiket. Tristan és Isolde, a wartburgi dalnokverseny, Walter von den Vogelweide vonulnak el szemünk előtt; ezek a képek oly megkapók, hogy az alakok szinte mozogni látszanak. A hálószobában remek díszítésű ágyon Krisztus föltámadása van kifaragva, mellette kis kápolnában szent Lajos életéből látunk festményeket.

Mély áhitat fogja el a belépőt, ha a trón-

Egyházi hír. Az áresedésben levő sopronyai plebánia javadalomra a kegyuraság: Henning herceg, Gorelovics István brezovai plebánost mutatta be az egyházmegyei hatóságnak.

Hymen. Szita László pénzügyi számtiszt ma, november 14-én oltárhoz vezette Bassel Adél kisasszonyt, Bassel Gellért nyitrai birtokos kedves leányát.

Magas elismerés. Szecsászky János rakovai esperes-plebánus urat a Vöröskereszt Egylet csacai fiókja elnökét szép kitüntetés érte. Az egylet körül 20 évi buzgó és odaadó fáradozása elismerésül Mária-Valéria főhercegnő ő császári és kir. Fensége, mint az egylet védnöke, sajátkezűleg aláírt diszokmányal tüntette ki. A diszokmányt ma, nov. 15. fogja neki átnyújtani Csacán a diszgyűlésen a fiókegylet titkára dr. Vix Mór ügyvéd.

Előléptetés a honvédségnél. Dr. Sebeők Antal törzsrvos, II. osztályú főorvos-vossá lépett elő. A főorvosorvos úrnak, aki a nyitrai társadalomban igen kedvelt ember, előléptetéséhez gratulálunk. — Előléptek továbbá Gyarmaty János és Stróbeutz tiszthelyettes hadnagygyá. — A nem rég városunkból áthelyezett Balás György ezredes, ki hosszú ideig Nyitrán ezredparancsnok volt, vezérőrnagygyá lett előléptetve.

Áthelyezések. Pekáry Pál százados házi ezredünkől a lugosi 8. honvéd-ezredhez, Mikovich László főhadnagy a 17-ik ezredtől, Wissky Ágoston főhadnagy pedig a 22. honvéd gy. ezredtől Nyitrára a 14. honvéd gy. ezredhez lettek áthelyezve. — Toifel István közhadserégbeli hadnagy 14 ezredből, Toifel József, a „Szarvas” szálloda bérőjének fia, áthelyeztetett Theresienstadtól a 71-ik ezredhez Nagyszombatba.

Halálozás. Özv. Rudnay Lajosné, szül. Rudnay Judit urnó folyó hó 8-án Divék-Ujfalun igen magas korban, élete 83-ik évében meghalt. A boldogult nővére volt Rudnay István vármegyei alispán s nyug. kir. táblai bírónak. Halálós ágyánál és a temetésén (nov. 10-én) megjelentek dr. Rudnay Sándor orsz. képviselő, Rudnay Béla, budapesti főkapitány, Rudnay Alajos bajmóci prepost, ifj. Rudnay István zsolnai főszolgabíró és dr. Kramolin Victorné szül. Rudnay Mária. A főispánt az éppen az napra kitűzött közgy. bizottsági ülés, melyen elnökölnie kellett, akadályozta a megjelenésben. A temetésen a rokon Majthényi családból s a környék intelligenciájából számosan vettek részt. — Gutvill Euphrozina, Gutvill Adolf, a nyitrai Népbank tisztviselőjének nővére november 7-én életének 70-ik évében Zsolnán elhunyt. Béke poraikra!

az erkélyen állót elmámorítja. Észak felé terül el a Lech nyájas síkja a Bannwaldseeval és Hopfenseeal, de tündéres látvány a Schwane és Alpee között fekvő délceg Hohenschwangau. Az utóbbi remek tavak kitündökölnek az erdők zöldjéből, s kedves, édes hegyek oly meleg szeretettel ölelik körül a vár környékét, mintha ők is örülnének védcenk diadalának. A míg a kastély látogatója erre az erkélyre jut, idegei anynyira érzékenyek, lelke oly fogékony a szép iránt, hogy ezt az utolsó meglepetést alig bírja már be fogadni, különösen, ha olyan világításban mutatkozik a vidék, mint előttünk. Eső után ragyognak néha a hegyek csodálatos kek fényben, csak akkor és tavaly a Schafbergen láttam: e színezetet. A legnyájasabb napsugár sem kölcsönöz a tájnak annyi bájt, mint e titokzatos árnyalat, mely különben biztos jel, hogy újabb eső várható.

Felre vonultam a többiek csoportjától, úgy éreztem, mintha körülöttünk lebegne a régen porladozó zseniális fejedelem lelke, kinek szelleme el nem bírta azt a sok szépséget, melylyel mindig foglalkozott. Letekintettem a boldogtalan nemes király országára, s csodálkoztam azon, hogy eme tündérpalotában a sötét bizalmatlanság ki nem halt a szívéből; ez a végzetes érzés,

A nyitrai kath. kör november 21-én (szombaton) fennállásának 10 éves jubileuma alkalmából, saját helyiségeiben diszgyűlést tart. Kezdeté este 6 órakor. A diszgyűlést hangverseny követi. — Műsor: „Szózat”, éneklí az egyházi zeneegylet férfikara. — Elnöki megnyitó. — Titkari jelentés. — „11-me Air varié”, Beriot tól, hegedűsölő. Előadja Filberger Vilmos úr, Stettka B. úr zongora kíséretével — „Kis mama”, vígjáték, Karczag Vilmostól. Előadják: Szecsi Valéria úrhölgy, Gyürky Ferenc és Bieliczky Kálmán urak. — „Magyar táncok, Chován Kálmántól. Zongorán játszik: Dr. Franz József és Sztraka Pius urak. — „Hymnusz”, éneklí az egyházi zeneegylet férfikara. Hangverseny után tánc.

A nyitrai nyugdíj-választmány f. hó 10-én tartott ülésében következő határozatokat hozott: Néhaj Bieliczky Ferenc árvasszéki irodatiszt özvegyének évi 630 kor. — Gellér Gyula utnester évi 460 kor. — Dr. Adler Lipót orvosnak végkiegítés címén 600 kor. — Ifj. Skrabala András írnök pedig keresetével elutasítottatott.

Társas-vacsora a kath. körben. Tegnap este kedélyes vacsorát rendeztek a kath. körben. Mintegy 80-an vettek benne részt, köztük a káptalan egy-két tagja, a kir. törvényszék, a kir. ügyészség és járásbíró, nemkülönb a városnak csaknem összes tisztviselői. Az egyházi zeneegylet, megragadván az alkalmat, karmesterének Dusinszky Lipótnak zajos ovációt rendezett, s negyven évi karmesteri működése emlékére szép kivitelű karnagyí pálcát nyújtottak át neki. A díszes társaság még a késő éjjeli órákban is vidám kedélyességben együtt volt s kellemes este emlékével oszlott szét.

„A nyitrai ingyen tej” részére újabban a következő adományok folytak be: Weiss Károly Nyitra 2 kor. Török Vince Nyitra 2 kor. Kopesányi Irma Nyitra 3 kor. Tagányi Alajos Vittenc 2 kor. Baró Haupt-Stummer Lipótné Tökésújfalun 100 kor. Hald Edéné Nyitra 10 kor. A nyitrai ker. nőegylet lakbér megváltás címén 114 kor. 99 fill. Krachun István a részére megállapított esküdtbírói díjat 6 kor. Tombor Cornél pedig ugyan-e címen 16 kor. az intézménynek adományozták. Így tehát befolyt: 255 kor. 99 fill. A már részletesen kimutatott 2822 kor. 18 fillérel együtt összes jövedelmünk eddig 3108 kor. 17 fill. Az ingyen tej intézmény f. é. július 15-től okt. 15-ig terjedő idő alatt 6608 gyermeket látott el jó minőségű tej táplálékkal és e célra 4939 liter tejet fogasztott el. A csecsemők testsúlyának időközönként végzett lemérése arról győzött meg, hogy a csecsemők gyarapodnak és ekként a táplálásuk ezen módszere célirányos. A csecsemőkort túlhaladott apróságok arcszine rózsás, idomaik teltek s tudtunkkal az ingyen tej jótéteményeiben részesülő kisdedek közül ez ideig csupán egy halt meg és az is az ingyen tej alig néhány napig élvezte csak. A jótékonyág gyakorlásának a fent részletezett mértéket meghaladó kiterjesztését

mely az örvénybe kergette. S egyszerre sokat megértettem. Ha föltekintett erről az erkélyről, a felhőkhez volt közel tiszta lelkülete szédületes magasságig szárnyalt, s ott fönn a földről és lakóiról ideális képet alkotott. Ha aztán lepillantott birodalmára, szíve túláradt a szeretettől, melylyel népét boldogítani kívánta. Örült a feléje lobbanó lángnak, hiszen az ottani vidék lakói a rajongásig tisztelték. De elhagyva az erkélyt a boldog királyt az útjába eső legelső kő fölkelte verőfényes álmából, s kegyetlen tövisek tépték érzékeny szívet. Csodálkozva nézte, mily más minden a valóságban és megrettenve, megkínózva addig menekült vissza az álomvilágba, míg szabadulni nem tudott.

Látogassuk meg meg a Mária-hídat. A kastélytól délre áthidalja a Pöllathasadékat 90 mtr. magasságban keces iv. Már a vár ablakaiból magbámulhattuk azt. Felejtethetlen kilátás kínálkozik e helyről a finom tündérlakra. II. Lajos éj idejében magányos órákat töltött e hidon, ha parancsára a várat kivilágították.

A szerencsétlen fejedelem a starnbergi tó hullámaiban kereste a nyugalmat, de a hegyek között lakó hű népe még a dedunokáknak is fogja mesélni: „Volt egyszer egy nemes, jó király”.
Krebsz Eugenia.

fogja a küszöbön lévő téllal karöltve beköszönő nyomor előre láthatólag szükségessé tenni. Attól kell azonban tartani, hogy a rendelkezésre álló pénz ezen növekedő arányú jótékonyág gyakorlására elégtelen lesz. Ez okból nagyon is szükséges, hogy az emberszerető szív soha ki nem apadó áldozatkészsége, a kitűzött nemes cél eléréséhez szükséges anyagi eszközöket megadja, miért is nagyon kívánatos, hogy mindazon emberbarátok, akik a kisdedek jótétét szívükön hordják, adományaik dr. Thuróczy Károly urhoz Nyitra címre juttassák.

Adomány. Nemcsak Ferenc, nyitrai kanonok úr, a ny.-szucsáni templomnak maecenas, az épített ny.-rudnói másod tanterem és másod tanítói lak költségeire 25 koronát utalványozott, mely nagylelkű adományáért ez uton halás hívei nevében köszönetet mond Vetzél Sándor, iskolaszéki elnök.

Nyitrai megyei esküdték. A jövő december havában tartandó esküdtbírószághoz kisorsolt rendes tagok névsora a következő: Lányi Pál számtartó Komjáth, Michel Adolf földbírlő Assakürth, Schulez Ede földbírlő Nagy-Eörvisty, ifj. Tomascsek János építész Nyitra, Szandtner Ernő földbírlő Románfalun, Brestyenszky Benedek géplakatos Ivánka, Braustein László gazdatiszt Menyhe, Braun Gusztáv korcsmáros Csitár, Szirányi Géza földbírlő Cabaj, Singer Mór lakatos Nyitra, Pagács János hentes N.-Tapolcsány, Sztudinka Ede földbírlő Alsó-Vásárd, Hoffmann Antal vendéglős Galgóc, ifj. Szteszkal Lukács asztalos Nyitra, Bardón Péter ácsmester Érsekújvár, dr. Polacsek Endre ügyvéd Morvaór, Schvitzer Simon bérlő Vágmedence, Lamparter Rezső számtartó Felső-Elefánt, Silberstein Adolf kereskedő Nyitra, Bartlik Károly kávé Érsekújvár, Verő Sándor gépgyáros Nyitra, Felsenburg József ékszerész N.-Tapolcsány, id. Kirchner Antal háztulajdonos Nyitra, Vass Mór háztulajdonos Nyitra, Bienenstock József vegyeskereskedő Nyitra. Babik János gazdatiszt Vágsellye, Bírány Samu földbírlő Sarló-Kajsza, Jeszenszky Gyula magánzó Vágújhely, Engel Géza földbírlő Nagy-Kosztolány, Vecskó Béla nyug. urad. tiszt Érsekújvár. — Helyes esküdték: (Ez utóbbiak valamennyien Nyitráról.) Ifj. Köck Antal asztalos, Pécs Ferenc kereskedő, Zobel Gyula malomtulajdonos, Rippa József kerékgyártó, Bacsa János hentes, Sándor Pál ügyvéd, Csernyák József cipész, Szurmay József lisztkereskedő, Dusinszky Lipót karnagy, Sulgán András cipész.

Bizottsági tagválasztás. A Gáffor Elek halálával megüresedett pereszlenyi, úgyszintén a Petrovits László lemondásával megüresedett handlovai kerületben december 3-án lusz a választás a betöltendő törvényhatósági bizottsági helyekre. Az egyesült megyei Ellenzék részéről Pereszlenyben dr. Janda József csermendi plebános, Handlován pedig Paska István nagybéli plebános lép fel. Bizalommal kérjük mind a két kerületben lakó elvbarátainkat, hogy az Ellenzék jelöltjeit teljes erővel támogatni sziveskedjenek.

Nyitra város vasuti kölcsönügye. A vármegyei törvényhatósági bizottságnak október 29-én tartott közgyűlésen hosszú, majdnem két órán át tartó vitát keltett Nyitra város vasuti kölcsönének ismeretes ügye. A közgyűlésen jelen volt városi képviselőtestületi tagok közül többen szölköztek hozzá a tárgyhöz, s a felszólalók mindnyájan hangsúlyozták, hogy a vasuti társasággal kötött szerződést melynek értelmében a város 100.000 koronával igéri támogatni a társaságot, nem lehet érvényesnek tekinteni, minthogy a miniszterium a szerződésben kikötött feltételeket a kormány jogkörébe tartozóknak, s azért a szerződésből töröndöknek jelentette ki. Nem teljesítetvén a kikötött feltételek, a város minden kötelezettség alól felszabadul. Minthogy azonban a város 1896-ban a miniszterium által visszaküldött szerződést magára nevez kötelezőnek ismerte el s ennek kifolyásaképp a vasuti társasággal szemben elvállalt kötelezettségének eleget teendő, kölcsönhöz folyamodott, ezzel a társaságnak a megajánlott 100.000 koronára való igénye jogalapot nyert. Így érveltek a felszólalók, a kik az 1896-ban elkötött kardinális hibának súlyos következményeit azzal igyekeztek enyhíteni, hogy az 1896-iki képviselő-

testületi határozat most, ezen az október 29-iki megyei közgyűlésen hagyassék jóvá, hogy ilykép a város legalább attól a kamattehertől szabaduljon meg, melyet a megajánlott 100,000 korona után 1896 óta kellene fizetnie. Az erre vonatkozó indítványt Juhász Sándor terjesztette elő s pártólól szóltak fel mellette Faschler Ferenc polgármester, dr. Bangha Sándor, Mercader Ede, Palásthy Vilmos. A közgyűlés az indítványt elfogadta az állandó választmány javaslatával szemben, mely úgy szólt, hogy a vasuti kölcsönüggyre vonatkozólag újabb törvényhatósági döntésnek a szüksége fenn nem forog. Juhász Sándor indítványa azonban csak úgy mehetett keresztül, hogy a megyei ellenzéknek jelen volt tagjai is az indítványra szavaztak. A megyei ellenzék pedig, megvalljuk, szívesebben szavazott volna dr. Kállai Armin indítványára, a ki azt kérte a törvényhatósági közgyűléstől, hogy a városnak a vasuti társaság szubvenciója tárgyában hozott határozata, melynél nyilvánvaló misztifikáció játszott szerepet, semmisíttessék meg. Ez legalább egyenes beszéd és mindenestre jobban vált volna a város javára, min az a javaslat, melyet a közgyűlés határozatra emelt. Jögalapja is van Kállai indítványának, mert a törvényhatósági jóváhagyásnak épp ez a célja, hogy a képviselő-testületi határozatok, ha könnyelműen hozattak, végrehajtásukban megakasztassanak. Kállai indítványa azonban még az ellenzék szavazataival sem nyert volna többséget, s azért nemcsak az ellenzék, hanem maga az indítványozó is a Juhász-féle indítványra szavaztak, hogy megmaradjon a város javára legalább a veszett fejszének a nyele. De ismételjük, csak sajnálni tudjuk, hogy a város érdekeinek leghivatottabb őrei a közgyűlésen olyan követelések mellett foglaltak állást, mely fikción és misztifikáción alapszik.

Harcok az egyetemen. E cím alatt vettük a következő sorokat:

Melző és jogos felháborodás adja kezembe a tollat. Az Alma Matert minden vallásos és hazafias szívet mélyen sértő gyalázat érte.

Eppen abban az évben, midőn a magyar messze keletre, a hősök hőiséhez, a nagy Rákóczy sírjához zárának utra kel, kevéssel azután, midőn ezer és ezer magyar katolikus a fővárosba jött, hogy az egész világ előtt elmondja hitvallását, — akkor hangzott el a tudomány-egyetem falain belül az elhatalmasodott nemzetközi szocialista pártnak Isten, egyház és szentség gyalázó költeménye, akkor vetették oda a kath. hallgatóknak, hogy Rákóczy és egyáltalában „a magyar soha sem volt vallásos.”

E gyalázatos eseteknek a története a következő:

A zsidó-szocialista párt már hónapok óta tüntetéseivel és vitaival valóságos lázban tartja az egyetemet. Szüntelenül hangoztatják, hogy a katolikus vallás a hamisság találmánya, a papok a nép ellenségei, a hittudományi fakultást, mint nem tudományos szakosztályt el kell törölni, stb. stb.

Hallatlan vakmerőségük odáig jutott, hogy lázító tanait már az egyetem termeibe is bevitték.

A „magyar stílusgyakorlatok” című collegiumban, — hol a bölcsészettan hallgatói dolgozataikat felolvassák és megvitatják — történt, hogy épen egy nyitrai bölcsésznek vallásos és hazafias érzelmektől áthatott irodalmi tanulmányát a hazátlanok azzal támadták meg, hogy Rákóczy és egyáltalában „a magyar soha nem volt vallásos”. A vakmerő kijelentés után a katolikusok rögtön méltó felháborodásuknak adtak kifejezést. A megleckéztetés nem használt. Gyalázatos, piszkos költeménnyel állnak elő. Azt mondják, hogy érzik a nép nyomorát, a millióknak kenyerért kiáltó szózatát, hogy közelg a nagy nap, mely után a népszabadság diadalának napja felragyog az égen; remélik, hogy nem sokára ünnepet fognak ülni, a tisztulás ünnepét. De ezt az ünnepet — írja a költemény — pusztító vihar fogja megelőzni, mely lerombolja a templomok keresztjeit, az oltárok terítőit piszkokba rántja, a szentséget a vérbe és sárban megta-possza, s miután az, ki tisztátalan ajakkal a szentséget naponkint csókolta (t. i. a pap), ott fekszik roucsolt agygyal, piszkokban, sárban, miután mind ez kimullott, miután:

„Évezredeknek moeska, szennye,
Hittvány lelkeknek gyáva önkénye
A porba sújtva, vérbe fojtva”,

akkor

„Szabad lesz az ember.”

Gyalázat! Ime a jövőendő társadalom leendő vezetői egy részének programja! S mikor a katolikus hallgatók e hazátlan istenteleneket,

beszédekkel és bírálattal elnémítani akarták, oly lármát csaptak, hogy az órát be kellett szüntetni, s másnap ezek az ártatlanok az újságokban világgá kürtölték, hogy a „jezsuiták csirkéi botrányt okoztak az egyetemen.”

Lehet-e ezeket eltűnni a Pázmány alapította egyetemen. Nem. Megtoroljuk a gyalázatot. Tömrőlünk, katolikus és protestáns kezét fogunk egyaránt, s nem nyugszunk addig, míg zászlónkkal diadallal nem vonulunk be az Alma Mater megszentelt területébe. A főváros kitűnősegei támogatásukat megígérték, s kérjük, hogy minden kath. hazafias ember támogassa erkölcsi segítségével kereszties hadjáratunkat!

„A budapesti tudomány egyetemen kiűtött szocialista igazgatást nem nézhetne tetlen a keresztény egyetemi ifjúság szilárd alapokon nyugvó erkölcsi érzéke; f. hó 6-án megalkotta a *nemzeti pártot*, hogy a keresztény-szocialistákkal karöltve küzdjön a szocial-demokraták hazafiatlan, a keresztény vallás erkölcsellenes, és a társadalmat megbomlasztó sötét törekvések ellen.”

Egy katolikus egyetemi hallgató.

Sorozás Nyitra megyében. Az idei elkészített sorozás, ha az országgyűlés jóváhagyja, a következő napokon történik Nyitra megyében: Privigyei járásban nov. 23—28., polgári elnök Lulyák Antal, orvos dr. Kovaltsik, sorozásra kötelek 985; zsámbokréthi jár. nov. 30. és dec. 1., p. e. br. Friesenhof G., orvos dr. Hoselitz F., sor. köt. 380; tapolcsányi jár. dec. 3—4., p. e. Markhot Gy., orvos dr. Berger V., sor. köt. 644; Nyitra városban dec. 7—9. p. e. Markhot Gy., orvos dr. Thuróczy K., sor. köt. 296; nyitrai jár. dec. 10—15., p. e. ifj. Bokross J., orvos dr. Thuróczy K., sor. köt. 900; galgóczi jár. dec. 17—19., p. e. Lévy Antal, orvos dr. Huszár Miksa, sor. köt. 690; érsekújvári jár. dec. 21—23., p. e. Dióssy Imre, orvos dr. Turchányi L., sor. köt. 682; Érsekújvár város dec. 14—15., p. e. Turchányi Lajos, orvos dr. Nesztlinger M., sor. köt. 274; miavai jár. nov. 23—24., p. e. Markhot Gyula, orvos dr. Roth M., sor. köt. 766; vágujhelyi jár. nov. 26—28., p. e. Kochanovszky Pál, orvos dr. Paulik S., sor. köt. 960; póstyéni jár. dec. 19—21., p. e. dr. Trstyánszky G., orvos dr. Visnyovszky J., sor. köt. 480; szenici jár. dec. 17—21., p. e. dr. Kálmán A.; orvos dr. Grünfeld Zs., sor. köt. 953; Szakolca város dec. 11., p. e. Mitták Albert, orvos dr. Sillinger H., sor. köt. 126; szakolcai jár. dec. 13—15., p. e. Mitták Albert, orvos dr. Maudelik M., sor. köt. 854. E szerint a sorozáskötelesek összes száma az egész vármegyében 9721.

Meteor. F. hó 7-én este 6:50 perckor egy óriási hulló csillag jelentkezett az égen és kelettől nyugoti irányban repült óriási sebességgel, gyönyörű színekkel, különösen ibolya színnel világítva be e siralom völgyét. Az ember azt gondolta volna, hogy egy szép rakéta repül az égen ha lefelé látta volna repülni, de a hulló csillag vízszintes irányban repül a világ más tájai felé. Ezen tümeny után megint a zenith-től észak felé 45° szögben repült egy másik hulló csillag csak hogy ez kevésbé volt oly szép mint az előbbi.

Tejszövetkezeti értekezéslet Üzbéggen. Folyó évi november hó 9-én Üzbég közsegben kis és nagybirtokosok szép számú részvétele mellett Velysey József gazd. egyleti titkár előadta a tejszövetkezet célját, annak mibenlétét és hasznos voltát. Röviden ismertette az alapszabályt és az üzletrend tervezetét is. Az érdeklődés nagyságát mutatta legjobban az előadás után a kis- és nagybirtokosok között kifejlődött eszmecsere, a mely pár óráig tartott. A tejszövetkezet érdekében eddigél is nagy akciót kifejtett birtokosok a legnagyobb készséggel elégyedtek a nép közt, hogy a kiszagadk által felvetett kérdést kellőleg megmagyarázzák és a felmerülő aggodalmakat eloszlassák. Jelenleg a tejszövetkezet megalakulása érdekében folynek az aláírások és ezeknek befejezése után az országos tejszövetkezeti felügyelő jelenlétében a tejszövetkezet megtartja alakuló közgyűléset.

Irodalom.

Acsády története.

X.

(II. Lajos és kora. Kisfaludy „Mohácsa” téves. Országunk politikai gyengeségét akkor a keresztényellenes szellem terjedése és a zilált nemzetközi viszonyok okozták. Acsády ferde felfogása.)

A mohácsi csatavesztés, mely II. Lajos királylál érte hazánkat (1526.), sokkal kisebb baj

volt az országra, mint a rákövetkező kettős királyválasztás. Ha ez nem következik be, a csatavesztést könnyen kihevertük volna, mint a várnaít is (1444), a hol szintén király esett el.

A nemzet későbbi közhangulatában azonban ez a két tény szerepet cserélt, legalább mindig halljuk emlegetni a mohácsi vészt s nem a rákövetkező kettős királyválasztást, mintha amaz lett volna a nagyobb baj. Úgy látszik Kisfaludy Károly *Mohács* című elegiája vitte azt így be a közérzetbe, mivel Mohácsot „nemzeti nagy létkünk nagy temetőjé”-nek nevezi, pedig nem volt az, a mint ferdén ítélte meg Tomorit is, a vezért, a kiról azt mondja, ha nem hagyja el a kalocsai érseki székét, vagyis az oltárnál marad, hogy nem halt volna hazánk disze, virága vele: azaz hogy akkor a csatavesztés nem következett volna be.

A történelemből tudjuk, hogy ez az utóbbi vád teljesen alaptalan; először mert akkor tényleg nem volt más vezérnek való, mint ez a katonaviselt férfiú; másodsor mert ő maga nem óhajtott a vezéri botot, hanem a közóhaj kenyszerítette reá.

Nemcsoda aztán, ha az úgy balul megitélt mohácsi csata nagyobb árnyékba borítja a közvetlenül megelőző idöket is, a melyekre — egyik nagytás vonván maga után a másikat — szintén bizonyos kivételes mértéket szoktunk alkalmazni, mintha ezekhez hasonló szomorú idök sohasem fordultak volna elő történelmünkben. Pedig valahányszor nem ült valami rátermettebb egyéniség a magyar trónon, mindig megvolt a belviszály, az önzés, az erősebbek dulakodása, éppen úgy, mint a mohácsi csatát megelőzőleg.

Igy Lajos királynál is mint valami különös vonást kiemeljük, hogy ő, valamint udvara, könyvelmü és ledér volt, s olykor annyira szegény, mint Acsádyánál olvassuk (87. l.), hogy „néha ennivalója sem volt”. Eltekintve az efféle túlzástól, vajjon nem volt-e könnyelmü és pénzszegény Zsigmond, vagy II. Endre; s nem volt-e ledér II. István vagy Kún László? Vagy a főnemességnek nem volt hosszú idökön át közös vonása, hogy abban a nyers idöben elnyomni iparkodott a szegényebb nemességet idönkint s hányan vágytak közülök kis királyságra? Hiszen pl. Károly Róbert jobban volt ez a baj kifejldöve, mint előtt még most a mohácsi csata előtt.

Ezeket pedig azért emelem így ki, hogy jelezsem, miszerint Acsády II. Lajos (1516—26) idejét tárgyalva, csak a régi nyomokon, a régi felfogás útján halad, jobbára csak az ország belső bajaival bibelödik, hogy megmagyarázza a mohácsi katasztrófát, holott pedig a magyarnak ezen idöben a török ellenében való gyengeségét inkább a külső viszonyok benuitsága — a franciák és németek kezdődő versengése — a francia Ferenc és a német V. Károly irigykedései s a kezdődő protestáns bonyadalmak — mint a belső meghasonlás idézte elő. Másodsor azokat a belső bajokat is csak a régi, elavult szempontok szerint bírálja el, pedig azok természete Mátyás király óta, a szellemeket metelyező pogány *humanizmus* befolyása alatt, teljesen megváltozott, inkább erkölcsiek azok a bajok, a keresztény szellem és a velejárol erkölcsi érzület hanyatlásából származók, mint anyagiak.

Amint Acsády nem így domborította ki az eseményeket, nem ezen szempontok szerint világította meg az ország akkori helyzetét és a fenforgó bajokat, már is elhibázta a tárgyalást s nem látjuk be, hogy miért kellett új történetet írnia, mikor a meglévő könyvek ugyanazt ismételt elmondták már, amit ő itt lapokon át halmoz föl. Hazánk történelme ezen idöben helyesen csak úgy érthető meg, ha azt a világtörténelemben foglaljuk be s onnan magyarázzuk; a belső zilált állapotok egymagukban nem igazítanak el, de söt azokat sem értjük meg a nagy keretbe való beállításuk s onnan való megvilágításuk nélkül.

Magában tekintve ugyanis nem gyengének, söt éppen erősnek kellett volna ekkor a magyaroknak lennie, hisz Maria királyné, II. Lajos neje, Habsburgvér, a hatalmas V. Károly és az osztrák Ferdinand nővére, Ferdinandnak neje pedig Anna, II. Lajos nővére. S mégis ilyen szövegség mellett is gyenge a magyar, mivel ezeket a feleket a bomladozó európai viszonyok kötötték le. A török ellenben mindig erősebb; Miért? Mert az európai fejedelmek egymás ellen kötnek ligákat s magára hagyják a magyart, vagy éppen ellene uszítják a törököt, hogy bentsák V. Károlyt.

Tehát éppen nem a megszokott anyagi bajok, vagy az udvari és a nemzeti párt küzdelmei ekkor a magyarnak a legnagyobb baja, hanem a megromlott nemzetközi viszonyok és benne a mi-azmás új közszellem.

Hasonlóképp nem a Bakócz vagy Szalkay primás-kancellárok özvése, józagszerűségei a főbenjáró baj, hanem az, hogy primások letére nem erősítették az egyházat akkor, midőn a lutheranizmus már a királyi udvarba is befészkelte magát és a nemzeti meghasonláson kívül a vallási egységet is felbomlással kezdte fenyegetni. „Bakócz eleve hajója, írja Fraknói (Bakócz Tamás 208 l.) páratlan szerencsével haladott. De nem díszkedhetett hasonló szerencsével a magyarországi egyház hajójának kormányzásában. A felelősség nagy súlya terheli emléket azért, hogy mikor a vallásszakadás közelgő vihara kitört, nem állott biztos kikötőben a hajó (az egyház), és az ellenállás képességét nélkülözte a hajós nép”.

Tehát nem a mohácsi csatavesztés volt nekünk II. Lajos alatt a legnagyobb bajunk, a mint nem is ekkor mindjárt lett a török úr felettünk.

Dr. Dudák János.

CSARNOK

Adatok

a nagy-bélicsi plebánia történetéhez.

Közl: Paska István.

(Folytatás.)

Utóda 1897. jan. 10-től Paska István.

Noha Bélicen rendszeres segédlelkési állomás nincsen, mégis volt idő, a mikor itt is segédlelkészek alkalmaztak. Midőn Zsámbokréten a plebánia épület 1721-ben összedőlt, ez időtől kezdve, mint főkegyház Bélicéhez csatoltatott, és pedig 1721-től 1798-ig, — a mikor a plebánia hivatal Zsámbokréten ismét visszaállítottatott, — a következő káplánok működtek. ¹ Sipos János 1725. — Vrankay Ádám 1728. — Tapolesányi János 1732. — Czulik János 1733. — Matyasovszky Döme szt. Ferencendi 1737. — Haulicsék Bonaventura szt. Ferencendi 1740. — Dobrovsky Miklós szt. Ferencendi 1770. — Mistina János 1780. — Vavrik József 1781. — Buczkó József 1790. — Cservenyánszky Ferenc 1792. — Spaldon János 1793. — Minarovics János 1794. — Urbanics Jónás szt. Ferencendi 1798.

Zsámbokrét különválása után a segédlelkési állomás is megszűnt Nagy-Bélicen egészen 1890. jan. 15-ig, a mikor Minár Mihály plebános magas korára és gyengélkedő állapotára való tekintettel, segédlelkészeket kapott a következő sorrendben:

Schurman József 1890. jan. 15-től okt. 10. Az egyházmegyéből távozott, most esztergomegyeházmegyei assakürthi plebános.

Kondor István 1890. okt. 10-től 1893. jun. 30-ig, most püspöki titkár és pápai kamarás.

Pelikán József 1893. aug. 10-től 1894. márc. 9-ig, most kotessói plebános.

Krautman István 1894. márc. 9-től jul. 7-ig, most esacai káplán.

Német István 1894. jul. 7-től 1896. aug. 25-ig mint káplán, ezután Minár M. haláláig, majd halála után 1897. jan. 10-ig, mint adminisztrátor, most nyitrai főgym. r. tanár és kisheminariumi tanulm. felügyelő.

Hogy Nagy-Bélicen protestánsok is voltak ², ezt bizonyítja az 1729-iki can. visitatio, a mely a convertáltak számát 1729-ben 26-ra teszi. (A XVI. század elején hosszabb ideig Fabricius Márton volt Bélicen evangélikus lelkész, kit azonban gr. Forgács László 1643-ban elűzött; míg nem 1647. karácsony előestéjén gr. Forgács István királyi biztos újra visszaadta a protestánsoknak, Antoni János evangélikus lelkészt vezetvén oda. Tíz év múlva azonban újra elvesztették a plebániát. Lásd Fabó: Monumentuma evangelicorum aug. conf. in Hungaria. III. k. 173. Szerk.) Ugyanekkor Zsámbokréten a lutheránusok száma 6, a convertáltaké pedig 11. Az 1767-ika can. visi-

tatio már azt mondja, hogy az egész plebánia területén protestáns nincsen. Nagy- és Kis-Bélicnek legrégebb földesura és így a plebánia és templom kegyura 1271-ben a nyitrai püspök ³ volt. Hogy a nyitrai püspök mikor és hogyan vesztette el ezen birtokát, avagy csere vagy eladás útján más tulajdonába ment át, nem tudni. 1533. dicasterialis összeírás szerint a Forgáchok birtoka volt. ⁴ 1730. özv. Mednyánszky Anna Mária báróné birtokában volt. ⁵, a ki a bélicsi templomnak egyik legnagyobb jötevője volt. Ő áldozott legtöbbet a mostani templom felépítésénél; ezenkívül nevét egy szép és igen értékes casula, szentségtartó és egyebek ajándékozásával öröktette meg. Meghalt Radosnán 1762. jan. 21-én és eltemették Nyitrán a Ferencrendiek sírboltjában.

Utána a földbirtokosok, illetve kegyurak voltak a következő sorrendben: medgyesi Mednyánszky Antal, gr. Batthyány Alajos, gr. Majláth János, Vagyon Ignác, Kvassay Ferenc és Birly Lajos. Ez utóbbi 1888. okt. 21-én 2000 ft lefizetése által megváltotta magát a kegyurasági terhektől. Azóta a plebánia és a templom a nyitraegyházmegyei alából tartatik fenn és így a kegyuraság ismét visszazállott a nyitrai püspökre, a ki a bélicsi egyháznak minden valószínűség szerint első kegyura volt.

A jelenlegi bélicsi templom 1723-ban épült. Hogy Bélicnek már az előtt is volt temploma, ezt egyebekben kívül Szádovszky János bélicsi plebános is bizonyítja, a ki 1721—1751. közti időben itt működött, tehát a mikor a mostani templom épült. Az anyakönyv első lapján feljegyezte, hogy 1600 körül a bélicsi templom sírboltjába egy ferencendi atyát temettek, a ki akkor a plebániát vezette. Hogy mi történt a régi templommal és hol állott, nem tudjuk. Valószínűleg a mostani templom helyén állott. Ezt abból lehet következtetni, mert midőn 1902-ben a belső pillérek számára alapokat ástak, ásás közben falakra bukantak, a melyek a templom alaprajzával sehogy sem voltak összeegyeztethetők. Midőn 1723-ban kezdtek építeni, sokáig tartott, a míg a szegénység miatt befejezhetők. Végre a templom 1759-ben nagyjából felépült. Ekkor csak a szentély lett bolthajtással ellátva; a templom hajója 1777-ig nyitva állott, csak a tető fedte, míg végre ezt is beboltozták, de oly rosszul, hogy 1799-ben már összedüléssel fenyegetett. Ekkor a hajó bolthajtását összerendezése miatt széjjel szedték, a falakat 2¹/₂ lábbal emelték, és azután stukatúrpadlást tettek rá. Mivel a chorus is rozsz volt, ezt is szét szedték és helyébe egy alaktalan, fából való chorust emeltek.

Ez időtől kezdve 1902-ig a templomon változás nem történt, csupán belsejében a mult évtized elején a dűledező oltárokat és a szószéket Kondor István akkori bélicsi káplán buzgólkodása folytán kijavították. 1902-ben a fastukaturon gyanus repedések mutatkoztak. Az egyházmegyei hatóság szakértővel megvizsgáltatván a templomot, a stukatúr gerendák végeit teljesen kordadtaknak találta, minek folytán az egyházmegyei hatóság a templomnak gyökeres restaurálását rendelte el. Bontás közben kitűnt, hogy a templom egészen kőből van építve. Míg a szentély feletti igen alacsony bolthajtás is kővel volt beboltozva. A templom falainak gyengeségéről már 1799-ben tudomást szereztek: alapjai alig 50 cm. mélyek, azért csak fastukaturt tettek a falakra. S hogy a falakat némiképen megszilárdítsák, köröskörül azokhoz egy méter magasságban földet hánytak, miáltal a templom oly nedves lett, hogy a víz, különösen tavasszal, csak úgy csurgott róluk.

(Folyt. köv.)

¹ L. N.-Bélic anyakönyvét 1721-ből.

² L. Can. Vis. 1629-ből.

³ Fehér: Codex Dipl.

⁴ Nyitra megye monografiája.

⁵ Nagy-béliczi Can. Vis. 1729-ből.

Hirdetmény.

A nyitrai püspökség részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a tulajdonához tartozó következő ingatlanságok:

1. a nyitrai 1-ső sz. tkvi betétben 24. sor 3187—3193. helyrsz. alatt felvett 5 kat. hold 1411 □-ól kiterjedésű rét 133 □-ol terület kivételével, továbbá

2. a nyitrai 1-ső sz. tkvi betétben 28. sor. 3221—3227. helyrsz. alatt kitüntetett 25 kat. hold 547 □-ól kiterjedésű rétből a Nyitricska csatorna szabályozása folytán a birtoktesttől elszakított, a csatorna jobb partján levő réterület, mely az utakra fenahagyott összesen 275 □-ol leszámításával körülbeül 2085 □-olet tesz ki, —

Nyitrán a püspöki várban levő uradalmi főpénztári helyiségben 1903. évi december hó 12 én d. e. 10 órakor tartandó zárt ajánlati verseny útján fognak eladatni.

A versenyezni óhajók felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat a kitűzött időig a püspökségi főpénztári hivatalhoz szabályszerűen adják be, mert a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Az 1-ső helyen említett 24. sorsz. rétnék kikialtási ára 8000 koronában, — a 2 ik helyen említett 28. sorsz. rétrészleté pedig 1042 korona 50 fillérben lévén megállapítva, ezen kikialtási árak 10 %-ának megfelelő bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ajánlathoz csatolandó.

A szoban forgó eladásra vonatkozó részletes föltételek a püspöki uradalom főpénztári hivatalánál, vagy Lörinczy Gyula püspöki ügyésznel Nyitrán Hid-utca 2-ik szám alatt levő irodájában megtekinthetők.

Nyitrán 1903. évi november hó 12-én.

A nyitrai püspöki uradalom főpénztára.

584/1903. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbíróságnak 1903. évi V. l. 303—304. számú végzése következtében dr. Róth Sándor ügyvéd által képviselt Érsekújvári Takarékpénztár javára Csiffary Ede és neje, újlaki lakosok ellen 900 korona s járuléki erejéig 1903. évi augusztus hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 970 koronára becsült következő ingóságok, a m. butorok, kepek és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbíróság 1903. évi V. 303/3. számú végzése folytán 900 korona tökékevetelés, ennek 1903. évi június hó 1. napjától járó 6% kamatai, ¹/₂% váltódj és eddig összesen 126 kor. 10 fillérben bírólg már megállapított költségek erejéig Nyitra-Ujlakon leendő eszközösére 1903. évi november hó 16 ik napjának delután 2 óra határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igerőnek, szükség esetén becsaron alul is, el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltattak a szokra kielégítési fogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nyitrán, 1903. évi okt. 1.

Vályi Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Zserei plebánián nov. 19-én eladtnak gazdasági eszközök, szekerek, ekék, boronák, kézi cséplőgép, gabonaszelelő rosta, hintó, szobabutorok, hordók és más egyéb apró házi szerek.

Kelt Zsérén, 1903. nov. 10-én.

Döller József
zserei esp.-plebános.

Nyitrai Népbank zálogkölcsön-osztálya.

Zálog-árverés

1905-ik évi november hó 17-én.

Mindazon eszközök és zálogtárgyak, melyek 1903. évi június végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, f. évi november 17-én a Nyitrai népbank termében délután 2—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessek, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek sem kiválni, sematírni nem lehet.

Nyitrán, 1903. október hó 14-én.

Az igazgatóság.

Nyitrai Serfőző és Malátagyártó részvény-társaság.

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a folyó évi november hó 25-én délután 3 órakor gyárhelyiségünkben tartandó

IX. RENDES KÖZGYŰLÉSRE

tisztelettel meghívni.

N a p i r e n d:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hováfördítése iránti határozathozatal.
2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
3. Három igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok 21. §-ának értelmében és három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1902/1903. évi mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át, a gyár irodai helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg három nappal a nyitrai iparbank pénztáránál letétessenek.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvetelre.

Nyitrán, 1903. évi november hó 6-án.

Az igazgatóság.

K C POPOFF
a legjobb **TEA** a világon.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

R é z g á l i c o t (98—99%)

elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- s homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha meg is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol ugyanis alkalmas fajtákat ültettek, azok lényen álltak házkul az egész szőlőérés idején a legkínzóbb munkával és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más erületeknek, keréknek, kerütsékeknek stb. a legregebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden esben terem.

A fajok ismertetése vonatkozó, színes fénynyomtu katalogus birtokunk ingyen és bérmentve küldetük meg, aki címet egy levelező-lapon tudatja.

Cím: Érmelléki Első Szőlőültvénytelep Nagy-Kögye, u. p. Székelyhid.

Himző munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

Pfaff-varrógépeit

ajánlja

SZLÁVIK KONSTANTIN
Nyitra, Plebánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól acél-alkatrészekből állanak az utolsó csavarig. Erős anyagok feldolgozására mint ipari gépek első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

*** Javitásokat elfogadok. ***

Kiváló tisztelettel

Szlávik Konstantin

2-10

mechanikus, optikus.

Árjegyzék ingyen.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudának a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyeremény-nél többet fizettünk nagybecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a három legnagyobb nyereményt es pedig: a 605,000 koronás nagy jutalmat az 57080. számú sorsjegyre a 100,000 " főnyereményt a 74366. " " a 90,000 " " a 109780. " " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110,000 sorsjegyre 55,000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000.

1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à

80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000.

1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000.

8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000

korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—

1/2 " " frt 3.— " kor. 6.—; 1/1 " " frt 6.— " kor. 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután a huzás e napon kezdődik.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget kor. összegben utánvételezni kérem
— postautalvánnyal küldöm — mellékelem bankjegyekben (bélyegeken). — A nem tetsző törleendő!

Pontos cím:

NYITRA
MEGYÉBEN

eddig

5 főnyereményt

és

23 más nagyobb

nyereményt

fizettünk ki

Bebizonyított tény, hogy a magyar királyi szab. osztálysorsjáték után igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. — Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyereségi esélyeket oly nagy összegű nyereményekkel, mint a magyar osztálysorsjáték. A következő osztálysorsjáték hat osztályában 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14 és fél millió korona készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeremény esetleg egy millió korona, illetve 600.000, 400.000, 200.000, — à 100.000, 90.000, 2 à 80.000, 70.000 stb. stb.

Első osztály huzásai már f. hó 19. és 20-án,

Az első osztályu eredeti sorsjegyek árai: egész Kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.—, nyolcad 1.50. Sorsjegyeket postautalvány-összegek ellenében vagy utánvétellel küldünk. — Hivatalos nyereményjegyzékkel pontosan szolgálunk. — Játéktervet minden sorsjegy-küldeményhez mellékelünk.

Nemzeti Pénzváltó Részvény-Társaság

Budapest, Gizella-tér 1. L₁ Sürgönyeim: „Nemzeti Pénzváltó Budapest“

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyereményt — meg esedékesség előtt is — a legszigorúbb titoktartás mellett, jutalékmentesen fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a legmesszebbmenő biztonságot nyújt. A legtöbb főnyereményt nálunk vásárolt sorsjegyeken nyerték